

Nr 49

Utlåtande i anledning av väckta motioner om höjning av grundsjukpenningen och den högsta sjukpenningen i den allmänna sjukförsäkringen.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 339 i första kammaren av herrar *Norling* och *Öhman* samt nr 271 i andra kammaren av fru *Nilsson m. fl.*

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om förslag till riksdagen om sådan ändring av gällande sjukpenningstabell, att grundsjukpenningen blir fem kronor per dag och högsta sjukpenning kommer att utgå med 25 kronor per dag».

Beträffande de skäl motionärerna åberopat till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 271.

Över motionerna och ett flertal andra motioner rörande sjukförsäkringslagstiftningen har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande från kungl. medicinalstyrelsen och riksförsäkringsanstalten. Medicinalstyrelsen har med hänvisning till att de remitterade motionerna i väsentliga delar omfattade frågor, som det icke ankomme på styrelsen att bedöma, begränsat sitt yttrande till att avse de delar av motionerna, som mera direkt berörde styrelsens verksamhetsområde. Det i förevarande motioner upptagna spörsmålet har sålunda icke behandlats i styrelsens yttrande. Redogörelse för riksförsäkringsanstaltens yttrande lämnas i det följande.

Gällande bestämmelser

Enligt lagen om allmän sjukförsäkring gäller med avseende å sjukpenningförsäkringen bland annat följande. De sjukkasmedlemmar, som har en årsinkomst av förvärvsarbete om minst 1 200 kronor, är tillförsäkrade grundsjukpenning med 3 kronor om dagen. Därjämte är vissa kvinnor grundsjukpenningförsäkrade, trots att deras årsinkomst av förvärvsarbete ej uppgår till detta belopp. Varje medlem, som har en årsinkomst av tjänst om minst 1 800 kronor, är dessutom obligatoriskt försäkrad för tilläggssjukpenning, som till storleken bestämmes av vederbörandes inkomst av tjänst. I fråga om tilläggssjukpenningen gäller ett system med tolv sjukpenningklas-

ser (klasserna 2—13) och sjukpenningbelopp om lägst 1 krona i klass 2 vid en årsinkomst av tjänst om högst 2 400 kronor och högst 17 kronor i klass 13 vid en årsinkomst av tjänst om 14 000 kronor och därutöver. I klasserna 4—13 nedsättes tilläggssjukpenningen efter de första 90 dagarna av en sjukperiod för vilka sjukpenning utgått. Efter denna tid är den högsta tilläggssjukpenningen 9 kronor.

Sjukpenningarna är skattefria.

Tidigare överväganden i ämnet

Frågan om storleken av förmånerna på grund av den obligatoriska sjukpenningförsäkringen diskuterades under förarbetena till de år 1953 beslutade ändringarna i sjukförsäkringslagen. Vid remissbehandlingen av socialvårdskommitténs år 1952 avgivna betänkande (SOU 1952: 39) innehållande bland annat förslag i detta ämne uttalades från flera håll att de av utredningen föreslagna sjukpenningbeloppen vore för låga. Vid framläggande av proposition nr 178 år 1953 med bland annat förslag till ändringar i sjukförsäkringslagen anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Sträng*, i denna fråga bland annat följande.

Socialförsäkringsutredningen har föreslagit, att grundsjukpenningen fastställes enhetligt till 3 kronor. Detta belopp svarar nära mot den sjukpenning, som i genomsnitt skall utgå enligt den antagna lagen. Förslag har vid remissbehandlingen väckts om att grundsjukpenningen skall bestämmas till 4 kronor. En sådan — i sig själv måhända önskvärd — höjning skulle, när det av ekonomiska skäl ej synes möjligt att öka statsbidraget, innebära en avgiftshöjning, som för två makar tillsammans kan antagas uppgå till 30 à 35 kronor om året. Jag anser att en sådan konsekvens bör undvikas.

I anledning av de invändningar, som i en del remissyttranden framförts därom att sjukpenningbeloppet vore för lågt för de hemmavarande gifta kvinnornas del, må framhållas att det föreliggande förslaget innebär en fördubbling i kronor räknat av den sjukpenning, som enligt den antagna lagen skall tillkomma dessa kvinnor. Det är givet, att beloppet i vissa fall kan synas alltför lågt, men detta torde inte vara regeln. Vidare bör märkas att grundsjukpenningens syfte endast är att lämna viss hjälp vid sjukdom. Otivvelaktigt föreligger också vissa kontrollsvårigheter beträffande dessa kvinnor. I detta fall torde det sålunda vara påkallat att avvakta erfarenheterna innan ytterligare förbättringar av sjukpenningförmånerna beslutas.

Mot den av utredningen föreslagna skalan rörande tilläggssjukpenningen har vissa invändningar gjorts under remissbehandlingen. Sålunda har framhållits, att skalan i vissa inkomstlägen lämnade för låg kompensation för inkomstbortfallet, särskilt vid jämförelse med den nu inom olycksfallsförsäkringen gällande skalan. Å andra sidan har gjorts gällande, att den föreslagna sjukpenningförsäkringen bleve alltför dyrbar samt att den skapade risker för missbruk. De synpunkter jag förut anfört i fråga om försäkring-

ens utformning manar till återhållsamhet även i förevarande avseende. Den sänkning av olycksfallssjukpenningen, som kan uppkomma i vissa inkomstlägen, torde mer än väl uppvägas av det skydd som erhålles vid andra sjukdomar samt av den höjning av sjukpenningens maximibelopp, som jag förordat och varigenom omkring en fjärdedel av de yrkesskadeförsäkrade kommer att erhålla högre sjukpenning än enligt gällande lag. I syfte att i någon mån höja ersättningsbeloppen inom skalans mellersta inkomstlägen, där den föreslagna kompensationen förefaller väl låg, anser jag emellertid böra tillstyrka viss jämkning i den av utredningen föreslagna sjukpenningsskalan. — — —

Remissyttrande

Riksförsäkringsanstalten uttalar i sitt remissyttrande att enligt anstaltens mening tillräckliga skäl ej föreläge att nu upptaga den med förevarande motioner avsedda frågan till särbehandling. Enligt anstalten ägde frågan bland annat visst samband med spörsmålet om allmän pensionsförsäkring.

Utskottet

I motionerna hemställes om sådan ändring av gällande sjukpenningstabell, att grundsjukpenningen blir fem kronor per dag och högsta sjukpenning kommer att utgå med 25 kronor per dag.

I anledning av vad i motionerna anföres i fråga om den fortgående penningvärdesförsämringens inverkan på den sjukas ekonomi vill utskottet erinra om att i den mån penningvärdesförsämringen jämväl medfört en ökning av den försäkrades inkomst av tjänst, detta i sin tur kan ha inneburit att vederbörande blivit inplacerad i högre sjukpenningklass än den tidigare för honom gällande. Sjukpenningstabellens konstruktion medför på sådant sätt för huvudparten av de förvärvsarbetande att verkningarna av penningvärdesförsämringen automatiskt kompenseras.

Med hänsyn härtill och då den sedan sjukförsäkringslagens ikraftträdande inträdda penningvärdesförändringen icke varit så stor att det för närvarande finnes skäl att ompröva storleken av den lägsta respektive högsta sjukpenningen, kan utskottet icke tillstyrka förevarande motioner.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motioner, I: 339 och II: 271, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 november 1956

På andra lagutskottets vägnar:

ELSA JOHANSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Nils Elowsson, Axel E. Svensson*, fru Carlqvist*, herrar Huss, Mannerskantz*, Grönkvist, fru Hamrin-Thorell och herr Alvar Andersson;

från a n d r a kammaren: fru Johansson i Norrköping, herrar Jacobsson i Tobo*, Nilsson i Göteborg*, fröken Höjer*, fru Ewerlöf*, herrar Johansson i Södertälje, Fredriksson och Larsson i Hedenäset.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.